

Ks. Antoni Bartoszek
Uniwersytet Śląski
Wydział Teologiczny

KSIĄDZ ANTONI REGINEK – MUZYKOLOG WŚRÓD TEOLOGÓW

Ksiądz prof. Antoni Reginek, urodzony w 1948 r., odbył studia teologiczne w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym i na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie, wieńcząc je magisterium na podstawie pracy z dziedziny teologii fundamentalnej pt. *Chrystofanie dowodem zmartwychwstania Chrystusa*. Po przyjęciu w 1972 r. święceń kapłańskich i trzech latach pracy duszpasterskiej został skierowany na specjalistyczne studia muzykologiczne w Instytucie Muzykologii Kościelnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie w roku 1980 zdobył dyplom magisterski i licencjacki, a pięć lat później zrobił doktorat z zakresu muzykologii kościelnej. Drugą pracą magisterską i licencjacką, pt. *Pasje choralowe w polskich rękopisach XV i XVI wieku*, napisał na seminarium naukowym prowadzonym przez wybitnego muzykologa – ks. prof. dr. hab. Karola Mrowca. Pod kierunkiem tego samego profesora napisał dysertację doktorską nt. *Melodie hymnów brewiarzowych w liturgicznych księgach przedtrydenckich diecezji krakowskiej*.

Wiedza zdobyta podczas studiów teologicznych stała się podstawą szeroko rozwiniętej działalności dydaktycznej ks. Antoniego Reginka w zakresie praktyki liturgicznej zajęć seminaryjnych, kiedy w latach 1980–2001 pełnił funkcje wychowawcze w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach. Od tego czasu prowadził również zajęcia z muzyki liturgicznej w Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach, wykładał muzykę kościelną w Eksternistycznym Studium Teologicznym KUL – filia w Katowicach oraz afiliowanym do warszawskiego ATK Studium Pastoralnym dla księży w Katowicach i w Kolegium Katechetycznym w Katowicach.

W roku 2001, z chwilą utworzenia Wydziału Teologicznego UŚ, został adiunktem. Kolejnym szczeblem w pracy naukowej było uzyskanie przez ks. Reginka w 2005 r. stopnia doktora habilitowanego. Kolokwium habilitacyjne odbyło się

w Uniwersytecie Opolskim na podstawie dorobku oraz tzw. książki habilitacyjnej: „*Pieśni nabożne*” Franciszka Karpińskiego oraz psalmy w jego tłumaczeniu w przekazach źródłowych i tradycji ustnej. Studium teologiczno-muzykologiczne. Kontynuując pracę na Wydziale Teologicznym UŚ, ks. Reginek w latach 2006–2009 prowadził także wykłady i ćwiczenia zlecone z chorału gregoriańskiego dla studentów Akademii Muzycznej w Katowicach oraz w Instytucie Pedagogiki Muzycznej UŚ w Cieszynie (dziś Wydział Artystyczny UŚ). W Wydziale Teologicznym był przez dwie kadencje prodziekanem ds. studentów (do 2012 r.). W 2009 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Śląskiego w Zakładzie Liturgiki i Homiletyki.

Dnia 19 lutego 2014 r. uzyskał tytuł profesora nauk teologicznych na podstawie całości dorobku naukowego oraz tzw. książki profesorskiej pt. *Kancjonał rękopiśmienny jako przekaz tradycji śpiewów kościelnych na Górnym Śląsku w XIX wieku. Studium źródłoznawcze na podstawie trzech zbiorów: Kancjonał z Leśnicy Opolskiej (1810–1848), Kancjonał Ellgotcki (1832), Kancjonał ze Śląska Pruskiego (2 poł. XIX w.)*, wydanej w Katowicach w 2012 r. Od roku akademickiego 2014/15 do 2018 roku pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Teologii Biblijnej Starego i Nowego Testamentu.

Działalność naukowa ks. prof. Antoniego Reginka skoncentrowana była przez całe lata na zagadnieniach muzykologii kościelnej. Jego prace dotyczą głównie problematyki muzyki kościelnej, ale także podejmują zagadnienia teologiczno-liturgiczne oraz historyczne. Prowadził badania naukowe realizowane w pięciu obszarach: badania nad chorałem gregoriańskim, adaptacje muzyczne, badania nad hymnodią gregoriańską, źródłoznawcze studia nad pieśnią kościelną na Śląsku, muzyka chóralna. Ksiądz A. Reginek jest redaktorem lub współredaktorem dwudziestu trzech prac zbiorowych i materiałów źródłowych. Opublikował ponad sto artykułów naukowych, w tym kilkanaście o charakterze popularnonaukowym. Jest także autorem trzech haseł w *Encyklopedii katolickiej KUL*, dziesięciu wstępów i zakończeń, siedmiu recenzji wydawniczych, trzydziestu sprawozdań i homilii. Ważnym działem w muzykologii jest twórczość muzyczna. Ksiądz prof. A. Reginek jest autorem kilkunastu kompozycji i opracowań muzycznych. Między innymi ukazały się drukiem specjalnie skomponowane przez niego śpiewy, w tym muzyczne opracowanie *Liturgii godzin w Śpiewniku Federacji Zgromadzeń Sióstr Służebniczek NMP, ku czci założyciela Błogosławionego Edmunda Bojanowskiego* (red. s. M. Benigna Tkocz, Katowice 2015).

Faktem godnym podkreślenia jest podtrzymywanie przez Księdza Profesora kontaktów ze specjalistami z różnych ośrodków naukowych, z którymi spotykał się m.in. na konferencjach naukowych. Wyniki swoich badań i zainteresowań ks. prof. A. Reginek prezentował bowiem wielokrotnie na konferencjach naukowych (33), w tym także międzynarodowych, a przede wszystkim w różnych śląskich instytucjach i miastach, m.in. w Uniwersytecie Śląskim (Wydział Teologiczny, Wydział Artystyczny w Cieszynie), w Uniwersytecie Opolskim (Wydział Teologiczny),

w Akademii Muzycznej w Katowicach, Archidiecezji Katowickiej, w Bibliotece Śląskiej w Katowicach, w Chorzowie, Żorach, na Górze św. Anny, w Velehradzie w ramach zjazdu duchowieństwa Czech i Moraw, a także w innych ośrodkach (np. w Instytucie Muzykologii KUL) oraz na konferencjach organizowanych przez Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych w różnych miastach. Uczestniczył też w konferencjach naukowych i panelach tematycznie związanych ze społecznym ruchem muzycznym, organizowanych przez Zarząd Główny Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach. W ramach sesji: *Katowice to jednak muzyczne miasto*, zorganizowanej 18 kwietnia 2015 r. w Bibliotece Śląskiej z okazji 150-lecia Katowic, 105-lecia działalności Śląskich Kół Śpiewaczych i 90-lecia Diecezji Katowickiej, zaprezentował wykład pt. *Rola duchownych w kształtowaniu życia muzycznego w Katowicach*. Znaczący wymiar miało współorganizowanie przez ks. Reginkę, w ramach działalności Zakładu Liturgiki i Homiletyki, w kooperacji z pracownikami naukowymi Wydziału Teologicznego i Akademii Muzycznej w Katowicach, sesji naukowej pt. *Pół wieku soborowej odnowy – refleksja nad stanem muzyki liturgicznej*, która odbyła się 26 listopada 2014 r. Wśród wydarzeń muzykologicznych, których ks. A. Reginek był jednym z organizatorów, wymienić należy dwa Archidiecezjalne Kongresy Muzyki Liturgicznej w Katowicach. Pierwszy odbył się w dniach 21–22 października 2005 r. pod hasłem: *Śpiewajmy i grajmy Panu*, drugi natomiast w dniach 13–15 listopada 2015 r. pod hasłem: *Regnum Christi veniat! Niech przyjdzie Królestwo Chrystusa!* i stanowił upamiętnienie Jubileuszu 90-lecia Diecezji Katowickiej. Kongresy były współorganizowane przez Archidiecezjalną Komisję Muzyki Sakralnej, Wydział Teologiczny, Akademię Muzyczną w Katowicach i Śląski Związek Chórów i Orkiestr.

Ksiądz prof. A. Reginek wypromował jednego doktora – Jana Mikołaja Gładysza z Tuchowa, który obronił dysertację pt. *Życie muzyczno-liturgiczne w sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w latach 1893–1966*. Obrona miała miejsce na Wydziale Teologii KUL w roku 2009. Ksiądz Reginek był zapraszany do recenzowania prac doktorskich i habilitacyjnych. Przygotował dziesięć recenzji doktorskich i cztery habilitacyjne, a także ocenę dwóch dorobków naukowych przed profesurą mianowaną i tytułarną. Kiedy w ramach studiów międzyuczelnianych w Krakowie tworzony był nowy kierunek: muzyka kościelna, został poproszony o wydanie opinii. Rezultaty działalności dydaktyczno-naukowej Księdza Profesora ujawniają się także w 51 pracach dyplomowych, w tym 18 magisterskich obronionych w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym oraz 29 magisterskich i 4 licencjackich powstałych w ramach Wydziału Teologicznego UŚ.

Poza wspomnianym już wcześniej zaangażowaniem dydaktycznym na uczelniach ks. Reginek podejmował szeroką działalność kulturotwórczo-liturgiczną. Zawsze była ona związana z naukowo penetrowanym przez niego obszarem badań, czyli muzykologią kościelną. W polu jego zainteresowań znajduje się obszerna strefa działań praktycznych w zakresie dbałości o wzorcowy poziom wykonywania śpiewów liturgicznych i pieśni nabożnych oraz ich popularyzacja. Od

najwcześniejszych lat swej działalności dydaktyczno-pedagogicznej Ksiądz Profesor prowadził z klerykami, studentami lub grupami zakonnymi zajęcia praktyczne z chorału gregoriańskiego, liturgii godzin i śpiewu kościelnego. Propagował też piosenkę religijną o charakterze ewangelizacyjnym w ramach śląskich festiwalu: Sacrosong, Gaude Fest i Ekosong. Był także opiekunem teatru kleryckiego „Scaena Apicata” oraz autorem opracowań muzycznych wystawianych wówczas spektakli. Innym rodzajem działalności kulturotwórczo-liturgicznej jest jego wieloletnie uczestnictwo (jako członka lub przewodniczącego) w pracach różnych archidiecezjalnych komisji specjalistycznych oraz rad programowych Radia Archidiecezjalnego i Radia Katowice. Ksiądz Antoni był między innymi p.o. kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego, duszpasterzem organistów, prezesem (przez dwie kadencje) Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych, kierownikiem katowickiej sekcji Polskiego Towarzystwa Teologicznego, redaktorem naczelnym lub współredaktorem prac zbiorowych (takich jak doroczny archidiecezjalny kalendarz liturgiczny czy zbiory modlitw i pieśni). W tym miejscu należy podkreślić fakt, iż ks. Reginek jest redaktorem *Chorału Śląskiego* (tomy 1–3) oraz śpiewników kościelnych w kilku wersjach i wydaniach. Jest także kapelanem i członkiem zarządu Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr oraz Rady Programowej Śląskiej Biblioteki Muzycznej, jurorem w konkursach śląskich zespołów śpiewaczych, świętach pieśni, festiwalach muzyki religijnej, autorem wielu artykułów popularyzatorskich, wydawanych m.in. w „Śpiewaku Śląskim” oraz „Życiu Muzycznym”. Należy do komitetów redakcyjnych czasopism liturgiczno-muzykologicznych: „Liturgia Sacra”, „Pro Musica Sacra”, do rady naukowej rocznika „Musica Ecclesiastica”, przez wiele lat był też członkiem redakcji „Studiów Pastoralnych”. Pełnił funkcję konsultora Komisji ds. Duszpasterstwa Liturgicznego II Synodu Archidiecezji Katowickiej. Aktualnie (od 25 czerwca 2012) jest konsultorem Podkomisji ds. Muzyki Kościelnej w ramach Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski. Otrzymał też nominację (4 lutego 2016) Prezydenta Miasta Katowice na członka Rady UNESCO, po przyjęciu Katowic do Sieci Miast Kreatywnych UNESCO w dziedzinie muzyki.

Za swoją działalność ks. Antoni Reginek był wielokrotnie nagradzany różnego typu nagrodami, m.in. w 2003 r. został uhonorowany odznaczeniem Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr – Złotą Odznaką z Brylantem; w 2005 r. Złotą Odznaką Honorową za zasługi dla Województwa Śląskiego; w 2008 r. otrzymaną w Karwinie Nagrodą im. Stanisława Moniuszki; w 2008 r. „Srebrną Piszczalką” – nagrodą Prymasa Polski za wkład w rozwój muzyki sakralnej. W uznaniu zasług duszpasterskich i naukowych, w roku 1995 otrzymał on godność honorowego kanonika archidiecezji katowickiej, zaś w 2007 r. – godność kapelana Jego Świątobliwości.